N:o 4. Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Klara V. Kyrkog. 19. Stockholm den 15 Februari 1886. Pris: Helt år 6 kr. Lösn:r 30 öre. Annonspris 10 öre petitrad. Årg. 6.

Svensk Läkare-Marsch.

Ord af ERNST SWARTZ.
Musik af JOHN AX. HUSS.

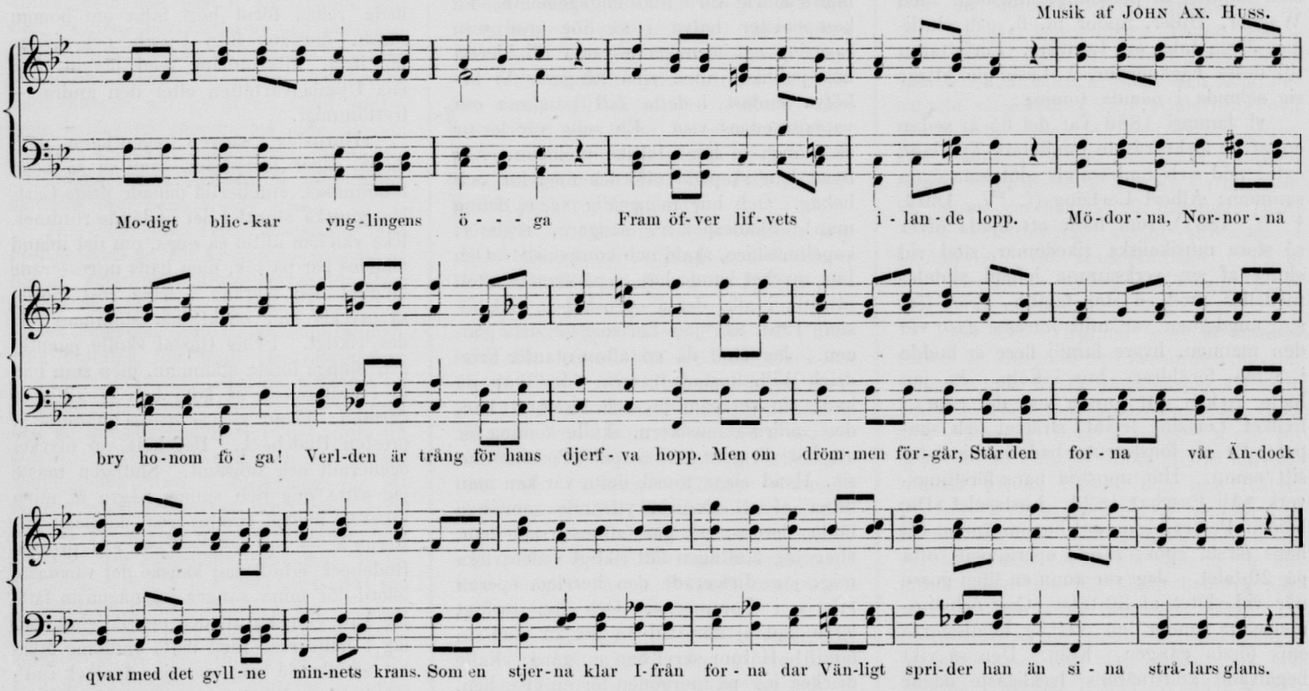

Ett är målet vi alla begära
En är den väg vi gemensamt gå.
Visheten är vår skatt och vår ära
Eldigt för den våra hjertan slå.
Höjer plågan sin röst
Då med hjelp och med tröst.
Vi ej dröje, vi följa vårt hjertas bud
Och der glädjens sång
Lossar tidens tvång
Vi ej dröja att blanda vår stämmas ljud.

Bröder! Vänskapsringen då sluten,
Svärjen att aldrig den brytas tål!
Hvarje fröjd af en enskild njuten
Vare för alla ett glädjens mål.
Men om olyckan går
I en broders spår
Då med mod till hans räddning hvar broder går.
Menskligheten väl
Vänskap, ingens träl,
Är det valspråk, som i våra hjertan står.

Att den svenska läkarekåren eger sin särskilda marsch torde åtminstone för de yngre medlemmarne af densamma vara obekant. Oss veterligen finnes ej heller denna marsch tryckt, och äfven i manuskript är den ganska sällsynt. Nära skyldskap till komponisten har låtit denna tidnings utgifvare komma i besittning af ett sådant manuskript, och om den i början af vårt århundrade skrifna musiken torde förefalla vår tid något gammalmodig, att nu icke tala om dess absoluta musikaliska värde, så torde det likväl kunna hafva sitt intresse att bevara densamma, hvarföre den här meddelats.

I Sveriges Läkarehistoria, utg. af H. Wistrand, A. J. Bruzelius och C. Edling, omtalas bland arbeten af J. A. Huss »den gamla bekanta, på sin tid omtyckta läkaremarschen», hvilket antyder att marschen haft sin tid, då den varit mera känd och använd än nu. I den nämda läkarehistorien upptagas verserna 1 och 2, men icke n:o 3; då denna emellertid förekommer i det för utg. tillgängliga manuskriptet, så upptages äfven denna, hvilken synes ega samma författare som de båda föregående. Ordens författare är med. doktor Ernst Swartz, f. 1798, †. 1845, och musiken är skrifven af John

Axel Huss, god violinist och sångare, f. $^{27}/_{11}$ 1791 i Hernösand, †. $^{25}/_{6}$ 1868 i Stockholm, likasom ordens författare läkare och slutligen provincialläkare med titel af assessor.

Erinringar om Albert Lortzing.

Upptagandet af Lortzings »Vapensmeden» å Nya teatern härstädes samt 35:te årsdagen af hans död, som nyligen inträffade, ge oss en dubbel anledning att i minnet återkalla en tonsättare, som af vår tid är föga känd och uppskattad, men hvars ofvannämda verk här vunnit berättigadt bifall af vännerna till den gamla, enkla melodiösa operan. Tillfälle erbjudes äfven att härvid begagna meddelanden om den tyske komponisten af en hans landsman och samtida, hvilken i Köln. Zeitung under titel: »Erinnerungen eines Kölner-Musikfreundes» offentliggjort sina minnen af personligt umgänge med Wagner, Hiller, Spohr m. fl. och slutligen äfven talat om Lortzing. Författaren till dessa hågkomster, A. Lesimple, yttrar sig sålunda i nämda tidning:

»I Januari 1886 var det 35 år sedan en af de älskvärdaste tondiktare Tyskland egt i nöd och umbärande slöt sina ögon samman; Albert Lortzing (f. $^{23}/_{10}$ 1803, † $^{21}/_{1}$ 1851), som hade att bjuda öfver så stora musikaliska rikedomar, stod vid slutet af sin verksamma lefnad alldeles medellös med en stor familj. Från första ungdomen var mitt intresse fäst vid den mannen, hvars familj flere år bodde i mina föräldrars hus i Köln. Ja, jag hade lyckan att kunna visa det rum, i hvilket Lortzing lefvat, sträfvat och skapat. På en fönsterruta hade han inristat sitt namn. Här uppstod hans förstlingsverk »Ali Pascha» 1824. Lustspelet »Die beiden Peter», som gaf honom ämnet till hans första epokgörande opera, gafs ofta på 20-talet. Jag var ännu en liten gosse när vid slutet af 30-talet »Czar och timmerman» under en verklig bifallsstorm gafs första gången i Köln. Den så rikt begåfvade konstnärens lyckligaste dagar inträffade under den tid då han 1832 jemte föräldrar, fru och barn kom till Leipzig, med teaterdirektör Ringelhardt från Köln. Från skådespelare och sångare höjde han sig här till en aktad komponist. Sedan hans »Czar och timmerman» inom kort gjort sig hemmastadd på alla teatrar, kom han gång på gång fram med nya verk: »Hans Sachz», »Tjufskytten», »Undinen», »Vapensmeden» o. s. v.

Med hvilken lätthet skapade ej denne man, men med hvilken lättsinnighet gaf han ej ifrån sig sina verk, och då detta ej var någon hemlighet, så hände det att många teaterdirektörer ej alls brydde sig om att lemna honom någon ersättning. Några förpligtelser i detta fall kommo ej i fråga. Arbeten som nu skulle göra sin skapare till en rik man vandrade fritt omkring från scen till scen, och på uppbofsmannen tänkte man ej det ringaste. Två städer hade Lortzing i tacksamt minne, Frankfurt och Mannheim, ty bland alla städer han besökt bragte honom inga så varma hyllningar som dessa, både från publikens och teatermyndigheternas sida. Hans bref från denna tid — det var 1844 — öfverflöda af lycksalighet. Efter Carl Guhrs död trodde han sig kunna hysa välgrundade förhoppningar om kapellmästareplatsen vid Frankfurt-teatern; beklagligen tog saken en annan vändning, likasom i allmänhet hans lefnad var rik på missräkningar. Allt för tidigt kom olyckan öfver honom. Genom ombyten i teaterdirektion och knussel hade han förlorat sin kapellmästaretjenst i Leipzig och en ny erbjöd sig ej. Hans sista operor hade inbragt honom obetydligt och hans förhållanden voro således ej de bästa. Af naturen var han dock lyckligt begåfvad i så fall, att hans humor sällan öfvergaf honom. Så t. ex. berättas att, då markis Posa i Schillers pjes yttrar: »lifvet är dock skönt», Lortzing anmärkte: »att han måtte aldrig varit utan engagement». Få komponister hafva i så hög grad som Lortzing egt förmåga att tala till hjertat hos publiken med sina sånger. Vi behöfva endast i detta fall påminna om vapensmedens visa. En solig vår ler ur så många af hans talrika melodier. Allt hvad han skapade utfördes med lust och behag. Och hur mångsidig var ej denne man! Skådespelare, sångare, regissör, kapellmästare, skald och komponist! Och hur mycket kunde han ej på samma afton utträtta i alla dessa egenskaper. På hösten 1850 såg jag Lortzing för sista gången. Jag stod då en afton utanför Friedrich-Wilhelmstadt-teatern, der han då hade sin verksamhet, och visste att han, den snillrike musikern, skulle komma för att här dirigera en simpel »Possen»-musik. Hvad slags musik detta var kan man finna af ett ironiskt yttrande som han fälde derom: »I går afton», sade han, »har jag ändtligen fått riktigt vederqvicka mig; jag dirigerade den herrliga operan »Paris i Pommern». Och hur torftigt lefde han ej här, till en början utan sin familj! Härom skref han en gång: »Kaffe dricker jag på morgonen för en groschen, utan socker och smör, men det smakar mig ändå.» Familjen kunde han ej få till sig af brist på respengar. Det var den sorgligaste tiden i hans lefnad. — Då jag stått en stund och väntat på honom, fick jag se honom komma rakt åt det håll der jag stod; hans gång var liflig, men hans vänliga anlete såg aftärdt och lidande ut. Sorgerna hade nog i hans inre härjat mer än hvad han ville visa. Några månader derefter — ett hjertslag dödade honom — bar man honom till grafven. Hos mängen som följde honom på denna sista färd slog ett varmt hjerta för honom, den gode och glade, alltid anspråkslöse, alltid älskvärde konstnären och menniskan.»

Ur en svensk tonsättares lif.

(Vi kunna ej bättre rekommendera den minnesteckning öfver J. A. Josephson, som bär ofvanstående titel, än genom att lägga några ytterligare intressanta utdrag till det i tidningens förra nummer införda, och välja vi dertill några episoder från sommaren 1843, då Josephson var musiklärare på Ekhult men derifrån gjorde diverse utflykter.)

I början af Augusti lemnade Josephson på några dagar Ekhult, der fröken X. i följd af sin klena helsa behöfde någon tids hvila från lektionerna, och han gjorde härunder ett för honom kärt besök hos sina gamla vänner på det gästfria Säby. Under hans vistelse här anlände en dag till stället de båda äldsta kgl. prinsarne Carl och Gustaf med grefve Henning Hamilton, magister Carlsson* och doktor Lemchen. Mottagandet var naturligtvis präktigt och grefve Salza en förekommande värd. Hvad som emellertid mest tycktes roa prinsarne var att göra musik med Josephson i »rotundan». De hade redan förut hört talas om honom såsom musikus från Upsala och sjöngo nu ifrigt tillsammans med honom den ena Upsalaqvartetten efter den andra — trestämmigt.

»Huruvida sången egentligen höll ihop», säger Josephson, »kan ej så noga bestämmas, emellertid dånade prins Carls bas ganska starkt i det ljudande rummet. Icke var han alltid så noga, om det ibland alldeles bar på tok, men hans intresserade liflighet och styrkan i hans röst gjorde så mycket mer effekt, när stämman fördes riktigt. Prins Gustaf skulle egentligen sjunga första stämman, men som han är i målbrottet, så kom han ej alltid ut dermed: ibland sjöngs denna stämma af prosten Rudebeck. Det hela var mycket ogeneradt och nöjsamt. Slutligen måste jag sätta mig och sjunga några af mina sånger, hvilka tycktes roa de höga gästerna.» — — — — — »Af prosten Rudebeck erhöll jag kanske det varmaste loford för mina sånger jag någonsin fått: jag kan ej neka att den uppriktighet som låg i hans röst med detta omdöme mycket smickrade mig, men jag är dock i allmänhet ej benägen att anse loford för mig fullt giltiga, då de ej komma från en Lindblad eller Sidner eller med dem beslägtade ej blott i konstkärlek men äfven i dertill hörande förstånd och erfarenhet. I konsterna fordras en mycket stor erfarenhet för att kunna bedöma riktigt, och denna erfarenhet naturligtvis mångsidig.»

Sedan Josephson härefter omtalat några utflykter, som prinsarne dagen efter sin ankomst gjorde på godset, då isynnerhet prins Carl intresserade sig för allt som rörde landtbruket, lemnar han af de båda prinsarne följande teckning, som torde läsas med nöje:

»Prins Carl är en stark, högväxt figur med uttryck af manlig djerfhet i sitt väsen. Hans utseende bevittnar den blif-

* Sedermera statsrådet.

vande konungen. Enl. Carlssons upplysningar har han mycket godt hufvud och böjelse för det praktiska. Äfven detta är ju välsignelserikt och lycka bebådande för hans framtida ställning. Prins Gustafs ansigte är så oskuldsfullt vackert. Hela hans sätt att vara är så behagligt och ledigt, och hans böjelse för allt skönt förbereder honom för den vackra ställning han troligen i en framtid kommer att intaga såsom konsternas beskyddare. Musik är bland det han mest älskar: också är han af sin lärare Lindblad berömd såsom begåfvad med ovanliga anlag åt detta hållet. Man hör äfven detta, när han spelar något, om ock bara småsaker, deri tydligen röjer sig hans sinne för harmoniens tydlighet och klarhet. Båda äro de mycket rörliga, lifliga och lediga. Ogenerade i umgänget, såsom deras ungdom ännu både tillåter och fordrar dem vara, göra de så här på landet hela sin omgifning ledig och ogenerad.» — — —

— — »Under promenaden kring godset, då prins Carl red långt före de andra, kom han hastigt sprängande mot den vagnen, der Carlsson och jag åkte, för att tillsäga Carlsson, som i st. f. grefve Hamilton (denne var litet illamående) hade kassan, att ge åt en blind gubbe, som leddes på vägen. Så sade de ofta särskildt sjelfva till om almosors utdelande, när någon mera nödlidande eller något särdeles litet barn visade sig.»

Den 18 Aug. reste Josephson med grefve Salza in till Linköping, hvarest på e. m. »den vanl. årsconcerten för Reg. Musik-Corpsens Enke- & Pupill-Cassa uppfördes under concertm. Randels anförande». Han omtalar, hur gladt öfverraskad han blef, när han strax efter sin ankomst till staden träffade en mängd gamla bekanta och kära musikvänner — bland andra till och med Jenny Lind och Günther, som sjelfva voro i Linköping för att gifva konsert och nu, att börja med, skulle biträda vid dagens musiktillställning; och »än mer steg min glada förvåning», tillägger han, »då jag fick veta att Fröst var i staden, och det töfvade ej länge, innan jag sökt och träffat denne min barndoms käraste lärare, denne mig så dyrbare vän. Han är stadd på resor omkring i landsorterna för att se sig om och förströ sig».

Af konserten, som lockat massor af folk från hela provinsen — hvartill äfven prinsarnes närvaro i sin mån bidrog —, njöt Josephson ej så mycket som han väntat, ty trängseln och värmen i kyrkan, der konserten hölls, var odräglig och gjorde till och med sjelfva Jenny Lind mindre disponerad än vanligt.

Följande morgon slöt sig Josephson till en stor trupp sångare, mest gamla upsaliensare, som uppvaktade prinsarne före deras afresa med afsjungandet af några körer: »Vikingasäten», »O prins» m. fl.

På aftonen var Jenny Linds konsert. Nu var hon disponerad och Josephson utbrister med hänförelse: »Jenny Lind sjelf sjöng oöfverträffligt» — — — — »Hvilken glans jemte den henne egendomliga storheten i föredraget! Hvilken energi och pathos ända in i fiorriturerna! — hvilken klassicitet i hennes cadenser! — På concert har jag knappt hört henne sådan.»

Och hvad Günther vidkommer, så upplyser Josephson, att han sjöng cavatinan ur Årstiderna »som vanligt mästerligt».

Dagen afslutades med festbjudningar, och på natten var stor serenad för Jenny Lind.

Dagen derpå, den 15 Augusti, var Günthers konsert. Den gafs på teatern, och Jenny Lind biträdde med några nummer. Glanspunkten var »den svåra arian ur Friskytten, som Jenny Lind gaf i kostym». — »Jag har förut ej sett henne i denna hennes första triumph-scen», skrifver Josephson, »hon är der oöfverträfflig. Hennes milda, vackra lugn under den första delen af scenen, hennes vackra, känsliga attituder vid lyssnandet till hornens skall och den älskades ankomst, hennes hänryckning och brinnande bön för hans förmodade seger, detta är allt så herrligt, så sannt, så hänförande, att man derom egentligen ingenting kan säga, men hvarvid man af fullt hjerta känner så mycket mer.» Bland smärre nummer, som hon sjöng, var äfven Josephsons »Tro ej glädjen». Günther sjöng sina stycken, »såsom vanligt med honom är fallet, musikaliskt troget och varmt».

Efter en rik musikafton följande dag på Skeda gård i sällskap med Günther, Fröst, Randel m. fl. var Josephson den 17 åter på Ekhult och hade Günther med sig; snart kommo äfven Fröst och Rudebeck dit, och nu blef det under flera dagar på Ekhult och i dess omnejd ett sjungande och musicerande, ett gästande och festande, som kommer Josephsons dagbok att flöda af lifligt målande beskrifningar flera sidor igenom. Günther stannade längst qvar, och innan han reste, den 22, hade han under den glada stämning, som rådde, lyckats öfvertala Josephson att följa honom på en månads konsertresa genom södra Sverige.

Den 25 Augusti reste alltså Josephson efter och afhemtade enligt öfverenskommelse Günther på Sturefors — och så bar det af.

— — — — — — — — — — — —

Den 13 Sept. uppvaknade de båda resande i Ystad, dit de anländt sent qvällen förut. Josephson är förtjust öfver stadens öppna läge vid hafvet: »Vattenfältet ligger utsträckt i en hänförande fägring, och nu, då himlen är blå och hafvet är blåare, är taflan herrlig och glänsande.» Denna »glänsande tafla» tycks dock vara det enda som tjusar vår tonsättare i Ystad, ty efter ett par dagars vistande i staden skrifver han: »Ystad är ett högst otrefligt näste. Det bästa som här finnes, aktas af de härvarande ringa, utsigten öfver det stora vackra hafvet.»

Günther uppsökte genast på morgonen en bekant, en musikdirektör Becker, och nya bekantskaper gjordes sedan raskt, delvis genom rekommendationsbref från Karlskrona, men intrycket af Ystad synes dock trots supéer och utflykter hela tiden ha varit mindre trefligt. Den 15 på aftonen gåfvo emellertid de båda resande en konsert, den första under resan, dervid biträdda af en friherrinna Stjernblad och några andra amatörer. Konserten var föga besökt, och intägten, afsedd till resekostnader, obetydlig. Stämningen tryckt. »I morgon f. m. taga vi afsked af Ystad utan den minsta saknad och i hopp att aldrig mer än under genomresa passera staden», slutar Josephson sin på flera sidor fortgående beskrifning af Ystadsbesöket. (Forts.)

Paul och Virginie.

Denna Stora teaterns första nyhet för denna säsong är nu bestämd att gifvas i slutet af innevarande månad. Operan är fördelad i 3 akter och 6 tablåer och har till textförfattare Jules Barbier och Michel Carré. Musiken är af den franske komponisten Victor Massé, hvars namn förut är bekant genom hans operor »Jeannettes bröllop» och »Den beslöjade sångerskan» samt »Galathea», och hvars sista arbete »La nuit de Cléopâtre» efter hans år 1884 inträffade frånfälle, såsom vi förut nämt, gifvits i Paris. Victor Massé var född 1822, innehade 1866—80 befattningen såsom professor i komposition vid konservatoriet i Paris och efterträdde Auber 1871 som medlem af Académie des beaux arts.

Paul och Virginie, som af komponisten är tillegnad den berömde sångaren Capoul, gafs första gången den 15 nov. 1876 å Théâtre lyrique i Paris och vann stor framgång, hvartill mycket äfven bidrog det förträffliga utförandet af hufvudrolerna genom Capoul och m:e Ritter. Operans text är naturligtvis hemtad från Bernhardin de S:t Pierres intagande, verldsberömda berättelse, som är för allmänt bekant att här skulle behöfva närmare redogöras för innehållet deraf. En redogörelse för operans musikaliska innehåll torde deremot här vara på sin plats, och vi vilja i korthet lemna en sådan så vidt utrymmet tillåter och det efter klavérutdraget låter sig göra. Den svenska texten är ännu ej, då detta skrifves, synlig i tryck.

Operans ouverture börjas med tremolerande d-molls-treklanger till kromatiska basoktaver, samma början som till entreakten »skogen» före sista akten, och upptager äfven ett hufvudmotiv ur den stora duon mellan Paul och Virginie i 2:a akten, hvilket motiv, alldeles i likhet med Gounods operor, återkommer som »vision» i sista akten och vid sjelfva slutet af operan. Första aktens första tablå spelas i Marguerites hydda och börjas med en vacker duo mellan henne och fru de la Tour, hvarefter följer vidare kupletter och scen med kör (m:e de la Tour, Marguerite, Domingue), derpå scen och duo (Paul och Virginie samt Domingue) och

slutligen en final med trio (Virginie, Paul och Méala).

Första aktens 2:a tablå innehåller kör och en karakteristisk negersång, hvarefter följer en final (kör, Virginie, Méala, Paul, S:t Croix), som innehåller flere anslående partier.

En vacker entreakt — »Skogen» — leder oss öfver till 2:a akten, som visar fru De la Tours hem. Den inledes med scen och romans (Virginie, fru De la Tour och Domingue), hvarpå följer en sång af slafven Domingue. Nästa nummer är scen med kupletter, efterföljd af trio-qvartett (Virginie, Méala, Paul och S:t Croix), och sedan kommer stor duett mellan Paul och Virginie. En scen mellan dessa och Domingue afslutar tablån. Andra tablån innehåller kör, stor aria af Virginie, scen och kupletter (Virginie, Méala), scen och final (Virginie, fru De la Tour, Marguerite, Méala och la Bourdonnais samt kör). Den följande entreakten, som skildrar stormen och hafssvallet, gjorde vi förut bekantskap med i ouverturen. Tredje aktens första nummer är scen och sång af slafvinnan Méala. Derefter följer scen och en mindre qvartett (fru De la Tour, Marguerite, Méala, Domingue). I derpå följande nummer har Paul en större aria (»air de la lettre»), som troget afspeglar stilen i mäster Gounods svärmiska tonskapelser, likasom visionsscenen (Paul, Virginie och kör), hvilken efterträder arian, med sin reproduktion af den stora duetten i andra akten. Slutet af tredje aktens första tablå utgöres af scen med storm (fru De la Tour, Marguerite, Paul, Domingue och kör) och den sista korta tablån (»Stranden») slutar med kör.

Rolbesättningen vid vår lyriska scen är följande: Paul: herr Ödmann; Virginie: fröknarna Grabow och V. Andersson, alternerande; Saint Croix, rik plantageegare: herr Forstén; Domingue, mulatt, slaf: herr Lundqvist; Méala, slafvinna: fru Edling; Marguerite, Pauls mor: fru W. Strandberg; fru De la Tour, Virginies mor: fröken Javette; de la Bourdonnais, guvernör på Isle de France: herr Rosén, samt en negergosse: fröken Karlsohn.

Af ballettmästaren Th. Marckhl är till operan komponerad en humoristisk neger- och mulattdans, som kommer att utföras af ballettkårens qvinliga medlemmar.

Ändtligen. En herre till en fagottspelare, som nyss förut sysslat med munstycket till sitt instrument: »Förlåt, hvad är det för ett stycke?» — »Det? det är ett munstycke.» — »Nej, jag menar: hvad är det ni spelar?» — »Jasså! jo, fagott!» — »Ah nej, jag menar: hvad heter den pjes som ni skall spela nu?» — »Jasså! Ouverturen n:o 32!» — »Tackar så mycket!»

FÖLJETONG.

Hos gamle Fritz.

Af *Elise Polko.*

(Forts.)

Det var den artige och älskvärde hofkapellmästaren Quantz, som mottog den unga sköna sångerskan i Potsdam och sörjde för att hon blef inqvarterad så behagligt som möjligt. »Och när skall jag sjunga?» var primadonnans första fråga. »Jag är ej van att vänta. Så snart jag hvilat ut mig vill jag bestämma dagen och timmen!» — —

Quantz smålog. »Jag beklagar, signora, att ni måste vänta ännu några dagar innan kungen *befaller* att ni infinner er hos honom; min höge herre har för ögonblicket mycket angelägna saker att bestyra och har för öfrigt ej sinne för något annat än sin gäst, kantorn Johann Sebastian Bach från Leipzig.»

»Hvad har en sådan der kantor att göra hos kungen?!»

»Han spelar fugor för honom på klavér och orgel!»

»Fugor? Hvad är det?»

»De lärdaste kompositioner som finnas.»

»Och det kan en kung höra på; — otroligt!»

Den stolta primadonnan var i följd af denna underrättelse en hel vecka vid det dåligaste lynne. Skulle sådant ha kunnat inträffa i Turin, att man ej på en hel vecka brytt sig om en Giovanna Astrua för — en kantors skull, som bara spelade fugor?! — —

Men den dag randades emellertid, då den italienska sångerskan erhöll konungens befallning att följande afton sjunga på slottet, och i första rummet ville man höra den stora koloraturarian ur herdespelet »Il re pastore» af den okände komponisten.

En stund dröjde Giovanna med svaret — hon hade den största lust att säga sig vara hes — men då hade hon ju fått vänta ännu längre, och den väntan hon nu underkastats hade ju varit outhärdlig.

Bäst alltså att göra ett slut på denna overksamhet; tonerna i hennes strupe föreföllo henne såsom arma fångar.

Och så denna odrägligt svåra aria! I den unga och sköna sångerskans hjerta hade så småningom samlat sig en mäktig vrede mot komponisten — det var helt visst den der Graun, om hvilken Faustina talat med henne. Men hon skulle taga bladet från munnen — och om man då skickade henne tillbaka till hemlandet, hvad betydde det! Hvad skulle hon ha att göra i ett land, hvars konung lät en gammal kantor spela fugor för sig och gjorde sig så föga brådt om att få höra en Giovanna Astrua?! Nej, hemåt till Turin, der det var tusen gånger herrligare än i den här tyska staden, der man ej såg annat än hus med röda tak, träd och — soldater!

»Får jag se kompositören till 'Re pastore?' frågade hon, när hon i sällskap med Quantz åkte till slottet om aftonen då hon skulle profsjunga.

»Ja visst!»

»Hur ser han ut?»

»Ni skall snart upptäcka honom, ty hans utseende liknar ej vanliga menniskors!»

»På mig kommer nog inte hans utseende att imponera.»

Den sköna sångerskan drog en suck af lättnad vid tanken på att hon ändtligen skulle få säga denne förhatlige sin mening och kasta arian för fötterna på honom ifall han ej fullständjgt omarbetade den. — Några passager hade hon sjelf helt egenmäktigt ändrat. Tålamod, tålamod en liten stund ännu! — Han såg ej ut som andra menniskor, hade Quantz sagt henne. — Men hvarpå skulle hon känna igen honom?

»Hvad har då den der kompositören till 'Re pastore' för märkvärdigt i sitt utseende?» frågade hon ånyo, då de stannade utanför slottet. »Jag skulle genast vilja känna igen honom.»

»Märkvärdiga ögon!» blef svaret.

Huru skulle väl ett par tyska ögon kunna imponera på henne, — hon som kufvade hjertat hos alla männer. — Den mannen skulle hon krossa med en enda blick af vrede. — Ändtligen, ändtligen!

I den stora musiksalen på slottet i Potsdam voro orkestermedlemmarne redan församlade jämte alla inbjudna. Der stod flygeln af dyrbart trä med perlemoinläggningar och målningar redan öppnad, — ej långt derifrån kungens notställare. Sångerskans blickar sökte först det der förhänget, bakom hvilket, såsom man sagt, kungen brukade sitta och lyssna, derpå gingo de öfver till en grupp kavaljerer, som höll sig i närheten af flygeln, under det en af dessa hade slagit sig ned i en stol.

»Är kompositören till min aria ibland dessa?» frågade hon hastigt.

»Ja, signora.»

»Då kan det inte vara någon annan än den med det högdragna utseendet, som sitter der borta», tänkte primadonnan från Turin. Hur förtrollande såg hon ej ut, den främmande näktergalen. Det var sannerligen en förolämpning att den preussiske kungen ej ville se henne. — Den ljusgula, guldbroderade klädningen sträckte sig med ett långt släp utefter golfvet och slöt sig tätt till det smärta lifvet och den jungfruliga, otadliga bysten; spetsar omslöto de sköna armarne. I det rika håret, hvars svarta färg pudret ej kunde dölja, skimrade mörkröda rosor. En mera förtjusande fruntimmersgestalt hade aldrig visat sig i dessa salar. Ännu en blick bortåt sammetsförhänget som dolde dörren till sidorummet, — under det Quantz begynte ritornellen. Derpå intonerade den präktiga, ungdomsfriska sopranrösten första takterna i den stora arian. Tonerna darrade sakta att börja med, snart försvann emellertid den sällsamt beklämmande känsla, som i förstone bemäktigat sig sångerskan, liksom en morgonrodnad

af toner ljusnade sången upp och utvecklade så småningom hela sin strålande klarhet. Med hänförande behag och djerfhet öfvervann hon alla koloraturens svårigheter, utspann sin drill i oändlighet, koketterade med de halsbrytande fiorituerna och slöt ändtligen med en af henne sjelf komponerad dånande tonraket på uppgående skala, som stannade med ett uthålligt, trestruket B.

Borta på förhänget rörde sig ej så mycket som en frans. Äfven i salen var det enligt bruket tyst, alldeles tyst, om man också kunde se på de närvarandes ansigten rundt omkring hvilken förtjusning Giovanna upptändt med sin sång. En skugga lade sig öfver pannan på Astrua, de yppiga läpparne darrade sakta och en blixt sköt fram ur hennes ögon. — Då trädde ur gruppen vid flygeln en högväxt man fram till sångerskan. Ah — der var han då, komponisten. — Han gick rakt på henne, — hon kände sig i dubbelt mått vid lynne att säga mannen sin mening.

»Bra sjunget, signora, — men några ändringar gjorda som ej behaga mig, — annars är jag belåten!» sade han på italienska, då han stod framför henne. Hon kastade en stolt blick på honom.

»Ni är belåten, min herr notskrifvare», svarade den sköna varelsen i vredesmod, »men det är inte jag, Giovanna Astrua. Hur kan man sjunga väl, när man skall löpa öfver stock och sten med sådana koloraturer? Efter ni är komponisten, så skall jag säga er att jag måste helt och hållet omarbeta er aria, annars kommer jag aldrig att sjunga henne mer, trots den kungliga befallningen. Och vore jag kungen, skulle jag ej tåla att ni vidare satte musik till några arier för de stackars italienska sångerskorna, — jag skulle låta tyska sångerskor få taga itu med edra noter och skicka er först så hastigt som möjligt till Italien för att lära er skrifva för italienska strupar. Och af er kung är det ej synnerligen artigt att han ännu ej visat sig för att bedja mig stanna qvar, eller säga till mig: ni kan återvända hem, signora Astrua!»

Han sade ej ett ord, utan lät henne gifva fritt lopp åt sin vredesutgjutelse, men hans ögon fäste sig fast och orubbligt på hennes glödande, förtjusande ansigte. Och hvilka ögon sedan! — blåa som himlen på en höstdag eller som mörkskimrande stål — med en blick så skarp som en damascenerklinga. Då begaf sig att Giovanna plötsligen, hon visste ej sjelf hur det skedde, måste buga sig för den tuktade komponisten, utan att kunna taga sin blick ifrån honom, och hon böjde sig allt djupare och djupare, tills hon nästan låg på knä för honom. Det var en oförklarlig förtrollning; det tycktes henne som om en osynlig, oemotståndlig makt nedtryckte henne, som om en röst hvarje ögonblick ropade till henne: »böj dig för honom, du lilla obetydliga ting!» En fruktan, sådan hon aldrig känt, gick som en iskall ström genom hennes ådror, — den unga sångerskan greps liksom af en vanmakt. — —

Då böjde sig arians komponist öfver henne, en värmande stråle bröt fram ur de sällsamma ögonen, — han sträckte ut händerna för att sakta lyfta upp Giovanna Astrua och sade med ett vackert, stolt leende: »*Figlia mia*, när ni kommit till Tyskland måste ni lära sjunga hvad *tyska* komponister ha skrifvit, annars är ni ej mycket värd. — Och hvad kungen angår, så skall han så snart som möjligt komponera en ännu svårare aria för Astrua, *han* har ock satt musik till *Re pastore* och förlåter förr er förbittring än edra ändrade passager. — Hädanefter ändras ingen enda not utan särskild tillåtelse, det säger jag, *kungen!*»

Under de följande dagarne var den sköna, främmande sångfogeln sjuk och hängde vingarne af förskräckelse efter detta sammanträffande och olycksödet att taga miste på kungen och Graun. Hennes första tanke var att genast packa in sina saker och hals öfver hufvud begifva sig hem till Italien, — men hvad skulle man säga i Turin om en sådan flykt, och hvad skulle Carestini tänka om henne?! Hon, Astrua, som ännu aldrig låtit förskräcka sig af någon man, hon skulle låta en tysk man — låt vara om också en konung — drifva sig på flykten! Nej, det gick inte an. Hon stannade alltså qvar. Och när hon för andra gången sjöng inför konungen, då klingade den ungdomliga rösten ännu präktigare och lopp till och med öfver stock och sten med en af Grauns arier. Den sköna Astrua blef nu anställd vid konungens opera med en lön af 6,000 thaler. Vid sin debut i Berlin sjöng hon sig in i allas hjertan och blef snart icke mindre firad der än i Turin. Då nu konungen på hennes begäran kallade till sig Carestini från Dresden och blef så förtjust öfver hans röst och ädla föredrag att han behöll honom i Berlin, så önskade ej den vackra primadonnan vidare att återvända till Italien. Med ifver följde hon nu också sin landsmans exempel och studerade den tyska musiken. Aldrig skall heller någon sångerska ha så hänförande som Astrua sjungit Grauns för henne komponerade aria *mi paventi* i »Britannicus». Båda sångfåglarne erhöllo jemt och samt rika skänker och kunglig tillåtelse att konsertera i alla land. Men olyckliga de, om de ej punktligt infunno sig vid permissionens slut, då väntade dem säkert några nya arier eller duetter af den kungliga komponisten.

Då den berömda primadonnan efter 10-årig vistelse i den preussiska hufvudstaden till följd af en bröstsjukdom lemnade densamma, begärde också Carestini sitt afsked och följde sin sköna väninna till Italien. Kungen beviljade Astrua en pension af 1,000 thaler — men han skref efter sina favoriters afresa till sin minister:

»Die Astrua und Carestini fordern den Abschied, es seind Deiffels Croup, ich bin sietausendmal müd, ich muss Geld vor Kanonen ausgeben und kan es nicht vor Hahselanten vertun. Es seindt Kanaillen. — hol' sie der Deiffel!»

Då den höge herrn nedskref dessa rader, anade han ej att då redan ett tyskt underbarn, en flicka om 6 år, väckte uppseende i London för sin silfverklara stämma och att hon var bestämd att plåga och — förtjusa den store konungen mer än samtliga de förtrollande italienska »karnaljerna». Denna var dotter till en simpel stadsmusikant i Kassel: Gertrud Schmeling — den stora Mara.

Adelina Patti på Edenteatern.

Om divans första uppträdande i Paris under sitt nu inträffade besök i denna stad skrifves derifrån d. 4 Febr. till Sv. Dagbl. följ.: Edenteatern, hvilken vänder sin moriska, något klumpigt tillyxade fasad emot Rue Boudreau och å hvilken i hvardagslag Terpsichores lätta bataljoner tjusa en blaserad kosmopolitisk publik med sina pas och sina af silkestrikåer knappt dolda behag, såg i går inom sina granna väggar en verldsberömd, illuster gäst — Adelina Patti.

Det är många år sedan slottsfrun på Craigh-y-Nos, f. d. markisinnan de Caux, alias madame Nicolini, senast lät höra sig i Paris och det finnes sålunda en hel generation, som växt upp sedan hon i sitt ryktes högsommar drillade sina näktergalstoner på Gaité-teatern vid Square des Arts et Métiers. Ryktet om att hr Plunkett, Edens spiritus rektor, engagerat henne för en serie af tre konserter väckte derför i Paris mycket intresse, men sanningen fordrar erkännandet, att detta svalnade ej obetydligt vid underrättelsen om att det kostade den lilla bagatellen af 40 francs att höra la diva des divas.

Emellertid finnes det alltid i Paris en mängd personer, hvilka äro villiga att betala ett extraordinärt nöje med 40 francs och som i regel föredraga sådana, hvilka icke kreti och pleti kan disputera dem. Edens salong var för den skull i går afton väl besatt af en publik, som genom sitt stim under fyllningsnumren till full evidens ville ådagalägga, att den kommit för Pattis skull och alls icke för annat.

Divan har icke mycket förändrat sig sedan hon senast sjöng i Paris. Hon är ännu oanfäktad af denna korpulens, mot hvilken t. ex. Kristina Nilsson fåfängt kämpar, och ansigtet behåller allt jemt en viss fraicheur. Hon uppträdde i går i en laxfärgad sidendrägt med långt släp af ljusröd sammet, med klädningslifvet rikt broderadt och med ett praktfullt garnityr af diamanter.

Hennes entré helsades med ihållande applåder och helt naturligt följde sådana af hög intensitet hvart och ett af hennes tre nummer: arian ur La Traviata, en annan dito ur Linda di Chamounix och Gounods Ave Maria. Att på öppen scen åt henne offrades en hel vår af härliga blommor är öfverflödigt att nämna.

En artist af Adelina Pattis rang kan naturligtvis alltid vara viss på att möta

afundsmän och afundsqvinnor. Icke underligt derför, att omdömena om hennes debut i går utfalla ytterst olika. Då den ene säger, att hon ännu allt jemt är i besittning af denna trolska stämma, hvarmed hon eröfrat verlden, påstår en annan att hon icke har mer qvar än sitt rykte och att det är på detta hon nu lefver, efter stora f. d. artisters vanliga sed. Detta senare omdöme är dock tydligen baseradt på ren illvilja. Divan sjunger ännu som ingen, äfven om hennes röst ej nu har samma friskhet, som för tjugu år sedan. Tilläggom, som ett postskriptum, att ingen enda menniska i går afton blef ihjältrampad.

Parisis.

Från Scenen och Konsertsalen.

Stora Teatern.

Jan.

30. Wagner: *Lohengrin* (Lohengrin, Henrik, Telramund, härroparen: Hrr Ödmann, Strömberg, Lundqvist, Forstén; Elsa, Ortrud: Frkn. Ek, Wellander. Fyra ädlingar: Hrr Rosén, Torslow, Sellergren, Ohlsson. Fyra svenner: Frkn. Laurin, Sundqvist, Söderberg, fru Boberg).
31. Naumann: *Gustaf Wasa.*

Febr.

2, 7. Mozart: *Don Juan* (Don Juan, Don Octavio, Leporello, Guvernören, Mazetto: Hrr Forstén, Lundmark, Janzon, Sellergren, Örtengren; Anna, Elvira, Zerlina: Frkn. Strandberg, Karlsohn, fru Edling).
10. » (Anna, Zerlina: Frkn. Grabow, Laurin; Leporello: Hr Söderman).
3, 6, 9. Wagner: *Lohengrin.*
5. Bizet: *Carmen.*
15. » » (Don Jose: Hr Kloed deb., Michaela; Fru W. Strandberg.) 75 ggn.
12. Gounod: *Romeo och Julia* (Julia: Frk. Ek; Lorenzo: Hr Sellergren).
13. *5:e Symfonikonserten* med biträde af Emile Sauret och Felix Dreyschock.

Nya Teatern.

Jan.

30. Lortzing: *Vapensmeden.*

Febr.

1, 2. Hallström: *Aristoteles,* kom. operett i 1 akt af Paul Arène och Alphonse Daudet. (Alexander, Briseis: Frkn. Sjöberg, Jonson; Aristoteles: Hr Ringvall.) 1:a gången.
11, 12, 13, 14. Envallson: *Kronfogdarne,* lyrisk komedi i 3 akter. (Fader Ambrosius, Polykarpus, Bryngel, Wilhelm, Simon: Hrr Gardt, Gründer, Ringvall, Castegren, Ström; Lovisa, Mor Sigrid, Lisa: Frkn. Sjöberg, E. Hedlund, Lund.) 1:a ggn å N. T.
13. Offenbach: *Fortunios visa.*
14. » » 25 ggn.

Södra Teatern.

Jan.

30. Hervé: *Lilla Helgonet* (Frk. A. Petterson).

Febr.

3, 9. » » »
8, 10, 12. Lecocq: *100 Jungfrur* (Gabrielle: Fru Östberg).
7. Offenbach: *En soaré i Kåkbrinken,* operett i 1 akt. (Å Hr M. Gründers matiné.)

Musikaliska Akademien.

2. *Andréas Halléns konsert.*
9. *Konsert* af Eugène Ysaye, bitr. af Théophile Ysaye och Salomon Smith.
14. *Matiné* af desamme.

Berns' Salong.

7. *Musikal.-deklam. matiné* af Hr Edvin Sjöberg (violinist).
14. *Fru Cederbergs matiné*

Katarina kyrka.

7. *Vokalkonsert* af Stockholms Goodtemplars nya sångförening.

Ad. Fredriks kyrka.

14. *Konsert* af Fru Axeline de Berg-Löfgren.

Förra hälften af denna månad har medfört en sådan uppsjö på musiknöjen, att en omständligare redogörelse för dem alla skulle kräfva många spalter. Här måste vi derför nöja oss med resumé af hvad som under senaste veckorna tilldragit sig inom vår musikverld. Att två af nutidens förnämsta violinister, stjernor af första ordningen, hvar med sina drabanter, de obligata pianisterna, samtidigt gästat hos oss och liksom i täflan uppträdt inför oss har väl knappast inträffat här förut. Det har emellertid varit intressant nog att så med alldeles färska intryck af den enes och andres prestationer få jemföra de eminenta artisterna med hvarandra. Innan vi tala om konserterna, tager i vanlig ordning teatrarne vår uppmärksamhet i anspråk.

Till förmån för hofkapellets pensionsinrättning gafs Lohengrin d. 30 Jan. med god disposition i alla partier och under lifligt bifall af en fullsatt salong. Mozarts mästerverk »Don Juan» uppbäres fortfarande å vår första scen af ganska goda krafter. Hr Forstén vinner allt mer erkännande i titelrolen, och af de andra hufvudrolerna ha fröken Strandberg som Anna, hr Lundmark såsom Octavio och hr Söderman såsom Leporello haft nya uppgifter att lösa och gjort detta på ett framgångsrikt sätt. I »Carmen» fortfar hr Kloed att debutera som José. Denna opera framträdde på denna scen för 75:te gången d. 15 d:s. Första representationen egde rum d. 22 Mars 1878. Carmens rol har utförts af fruarna Trebelli, Torsell (Moe) och Edling, Don Josés af hrr Ödmann, Rundberg och Kloed samt Escamillos af hrr Janzon, Sewôn, Lange, Jacobson, Forstén och Rosén.

Ivar Hallströms bebådade operett »Aristoteles» har haft sin première å Nya Teatern och, ehuru i sig sjelf en bagatell, väckt uppmärksamhet för stilfull uppsättning, intagande musik och godt utförande särdeles hvad de qvinliga rolerna beträffar, hvilka innehades af frökn. Janson och Sjöberg; i vokalt hänseende stod den först nämda främst, men den senare gaf Alexanders rol på ett ytterst lifligt och behagligt sätt samt skötte äfven sitt sångparti ganska tillfredsställande. Denna teater har också förtjensten att ha upptagit och för vår tid presenterat Envallsons gamla roliga sångspel »Kronfogdarne», som beredt äldre generationer så många glada aftnar. Ehuru bärande ålderdomens prägel innehåller den gamla komedien åtskilligt som ännu efter 100 år — den gafs första gången d. 12 Sept. 1786 å Munkbroteatern — förmår roa och intressera. — »Fortunios visa», Offenbachs nätta operett, har 25 gånger gått öfver samma teaters scen.

Ett annat af denne produktive operettkompositörs arbeten, den lustiga och oförargliga 1-akts-operetten »En soaré i Kåkbrinken», har gifvits å en af hr Gründer arrangerad matiné på Södra teatern d. 7 d:s, hvarvid frökn. Petterson och Jonson, hr Kloed och matinégifvaren äfven uppträdde i flere sångnummer. Operetten utfördes med lif och lust af frökn. Friberg och Jonson samt hrr Günder, Castegren, Gardt, Ringvall och Ljungquist.

Af de konserter vi ha att anmäla står Andr. Halléns såsom den tidigaste främst på listan. Att densamma icke stod lågt i rang och konstnjutning, derför borgar den talangfulle tillställaren och hans segervana skara samt hans konstnärsbiträden för öfrigt. Märkvärdigt nog kunde ej hvarken det lofvande programmet eller, såsom man kunde tycka, en skyldig uppmärksamhet mot den nitiske och förtjenstfulle ledaren af Philharmoniska sällskapet församla vår musikaliska publik till full salong i Musikaliska Akademien denna qväll. Skada att icke någon främmande konstnär då erbjudits till biträde, säkert hade herr Hallèn då kunnat glädja sig åt öfverfullt hus. Konserten började med en pianoqvartett af soarégifvaren (utförd af hrr F. och C. Book, Andersén och Rich. Anderson). Detta verk bär opustalet 3 och är sålunda ett af hr H:s första arbeten, men visar dock en betydande talang i formbehandling och förenar harmonisk färgrikhet med melodisk uppfinningsförmåga. Det synes som skulle Grieg ha sväfvat som föresyn vid nedskrifvandet af detta verk med afseende på den nationela prägel som karakteriserar 2:a satsen, ett stycke som är bygdt på en af våra folkvisor (»Om dagen vid mitt arbete») äfvensom den sista, förträffligt utarbetade satsen, hvilken synes vara bygd på den nationela polskans grund. Komponistens förut här gifna »Vineta» för mans- och fruntimmerskör, orgel och piano gjorde nu som förut ett mäktigt intryck med sin högtidligt stämningsfulla munksång från den sjunkna staden, hvars sorgliga öde fruntimmerskören förtäljer. Programmet, som visade endast svenska komponister, upptog för öfrigt en nätt visa med manskör af Hallström, i hvilken man med stort nöje hörde fröken Ek i solopartiet, vidare ett par visor för fruntimmerskör med piano af Lago, elegant och talangfullt skrifna, af hvilka den sista med sin lifliga rytm slog mest an. Saknad af orden till dem på programmet gjorde att man ej kunde få rätt klart begrepp om deras innehåll. Konserten afslutades med Aug. Södermans ständigt lika gerna hörda »Ur Digte och Sange». Solot i dessa var anförtrodt åt fröken Ek, som äfven sjöng solot i Kares sång ur »Sigurd Slembe», hvilket solo bäst och naturligast likväl utföres af en manlig stämma. Konsertgifvaren, äfvensom de biträdande fingo genom lifligt bifall af publiken röna flerfaldiga gånger prof på dess erkänsamhet.

Den 5:te symfonikonsertens program innehöll ouverture till Sakuntala af Goldmark, Beethovens violinkonsert, »Qvarnruinen», ballad för bariton och orkester, Nocturne af Sauret, Airs russes af Wieni-

awski och Ess-dur-symfoni af Schumann. Detta rika program förorsakade konsertens förlängning med hälften af den vanliga tiden. Goldmarks Sakuntalaouverture var det första verk, hvarmed komponisten till »Drottningen af Saba» gjorde sig mer bemärkt. Ouverturen, som skulle vara en omklädnad i toner af Kalidasas »Sakuntala», förefaller ej rätt klar såsom sådan, men är ett konstnärligt arbete med många fina detaljsaker och stora orkestereffekter. Största intresset för aftonen fäste sig vid Beethovens violinkonsert, i hvilken vi hade nöjet återhöra den berömde virtuosen Emile Sauret, väl bekant från sitt sista konserterande härstädes tillsammans med Xaver Scharvenka vid samma tid för 3 år sedan. Återgifvandet af Beethovens konsert är violinspelarnes probersten, och i utförandet af densamma visade sig ock Sauret vara en gedigen konstnär af första rangen. Med en glänsande teknik, klockren poetisk ton och storhet i uppfattning föredrogs af honom detta mästerverk. Kadensernas oerhörda svårigheter öfvervunnos med en lätthet som var häpnadsväckande. Utom denna konsert spelade hr Sauret en af honom sjelf komponerad rätt anslående Nocturne samt Wieniawskis »Airs russes», allt utfördt med samma mästerskap. Till de sistnämda styckena skötte pianisten Felix Dreyschock ackompagnementet med mycken precision och smak. Schumanns Ess-dur-symfoni, n:o 3 op. 97, den s. k. Rhen-symfonien, gör med sina 5 satser ett egendomligt intryck af en tungsinthet, hvilken här och der söker rycka sig upp till en liflighet, som saknar prägeln af naturlig friskhet. I första satsen synes mästaren ännu ej försjunkit i denna stämning; också gör denna sats med sina lifliga rytmer ett gladare intryck än de följande. I det hela återfinner man emellertid Schumanns geniala ande och det intressanta verket erbjöd åtskilligt njutningsrikt. »Qvarnruinen», denna romantisk-fantastiska tonsaga af Aug. Söderman från den tid han ännu slöt sig till de tyska förebilderna, sjöngs af hr Lundqvist med lifligt föredrag och god röstdisposition.

Om Eugène Ysayes konserter kunna vi endast helt kort yttra oss för denna gång. Minnet af den utmärkte violinistens förra konserterande här har varit lifligt nog att locka till fullt hus vid hans båda konserter i Musikal. Akademien, till hvilka vi skola återkomma vid omnämnandet af den 3:e, som eger rum i Ladugårdslandskyrkan den 18 dennes. Å dessa konserter har en dryg part af det stora bifallet tillkommit den här i Stockholm liksom i södra Sverige och Köpenhamn bekante bassångaren Salomon Smith, hvars ovanligt vackra röst och smakfulla, sant deklamatoriska föredrag ovilkorligen måste slå mycket an. Hr Teophile Ysaye är en pianist af mindre uppseendeväckande slag som solist, men är god ackompagnatör. — Öfriga ofvan antecknade soaréer och matinéer kunna vi ej yttra oss om, då tillfälle ej erbjudits att bevista desamma.

Obs. ***Direktalandsortsprenumeranter*** *torde inom denna månad till* ***Svensk Musiktidnings expedition*** *insända betalning eller, om de ämna sluta, godhetsfullt tillkännagifva detta genom att med uppgifvet namn återsända de bekomna numren.*

Postprenumeranter *böra ej samtidigt anmäla sina namn hos oss, för att ej få dubbla exemplar.*

Herrar ***Bokhandlare*** *anmodas att ofördröjligen insända reqvisitioner på exemplar i fast räkning.*

Redaktionen.

Från in- och utlandet.

Svenske och norske tonsättare, som önska deltaga i den af Musikaliska konstföreningen detta år anordnade kompositionstäflan, böra inlemna sina arbeten till föreningens expedition, Stora Nygatan n:r 12, inom den 1 nästkommande September. Hvarje arbete bör vara försedt med motto samt åtföljas af en förseglad skrifvelse, innehållande nämda motto, författarens namn och önskadt arvode. Granskare af inlemnade arbeten äro för närvarande musikkonservatorii-direktören Alb. Rubenson, professorn Niels W. Gade och kapellmästaren Joh. Svendsen.

Idun hade Lördagen d. 6 Febr. ett mycket talrikt besökt sammanträde, vid hvilket under d:r W. Svedboms ledning utfördes med lifligt bifall mottagna musiknummer af direktör Pettersson, hrr Brinck, Kloed och Johannesen. En trio af Beethoven stod främst på programmet, sånger af Grieg, Kierulf och italienska mästare utfördes, instrumentnummer af Pergolese, Mendelssohn m. fl.

† Edvard Bäckström, den värderade skalden och redaktören af Posttidningen, afled d. 12 d:s vid 44 års ålder efter en längre tids sjuklighet. Edvard Bäckström var en stor vän af tonkonsten och egde en god musikbildning. Åren 1863—74 var han musikreferent i Aftonbladet och 1876 redaktör af tidskriften »Teater och musik».

Fröken Anna Dubost, den unga lofvande svenska sångerskan, uppträdde å en musikalisk privatsoaré i Düsseldorf den 28 Januari med mycket bifall inför eliten af statens societet. Fröken D. är elev af Leipzigerkonservatoriet och m:r Peruzzi i Paris.

Tenorsångaren *Henrik Westberg* från Köln sjöng åtskilliga tyska och franska visor, och dervid hade man tillfälle att beundra denne konstnärs sympatiska röst och förträffliga föredrag. Hr Westberg sjunger i dessa dagar i Antwerpen å k. harmoniska sällskapets konsert.

Marie van Zandt, som i Februari kommer att sluta sitt gästspel i Moskva, uppträder i Mars på kejserliga operan i Berlin. I April begifver hon sig till Skandinavien, der hon kommer att konsertera i Kjöbenhavn, Malmö, Lund, Göteborg och Kristiania. Den 15 Maj börjar hennes gästspel i Stockholm.

Direktör Lorenz Lundgren i Göteborg har nu definitivt afslutat kontrakt angående förhyrande af Malmö teater från den 1 Februari till den 15 April nästa år.

Adéle Almati (Fich) har, enligt meddelande från Hamburg, rönt en afgjord succès i »Carmen». Hon inropades 9 gånger under stormande bifall.

Det Berndtska operasällskapet erhåller öfverallt i landsortsstäderna de amplaste loford för framställningen af »Martha» och »Barberaren i Sevilla», hvilka stycken synas vara de förnämsta på sällskapets repertoar. Bland de uppträdande är det i synnerhet fru Högfeldt-Åberg och hr Bentzon-Gyllich som mycket berömmas. Om den förra yttrar t. ex. Falu läns tidning, att en »förtjusande apparition, käckt spel och hänförande sång» med »silfverklara toner» förena sig att på vid gafvel öppna dörren till publikens bevågenhet. Hos hr B.-G. framhålles den »kraftiga och behagliga barytonstämman, den behagliga figuren, den orubbliga säkerheten och det lifliga spelet».

De kringresande teatersällskapen befunno sig vid Februari månads ingång: Berndts i Filipstad, Carlbergs i Gefle, Fröbergs i Finland (Åbo), Landegrens i Söderhamn, B. Lunds i Göteborg (å Mindre teatern, hvars sällskap under sina ledare hrr Sternvall och Skotte i början af denna månad företager en turné i andra städer, först i Helsingborg), Nymans i Halmstad, Ranfts i Malmö, Sandbergs i Östersund, Sjögrens i Kalmar, Smitts i Sundsvall, Stieglers i Uddevalla och Sundvalls i Norrköping.

Alma Fohström. Om denna sångerskas uppträdande i Newyork såsom Zerlina i »Fra Diavolo» skrifver tidningen *Brooklyn Daily Eagle:*

M:lle Alma Fohström, en finsk primadonna, gjorde vid detta tillfälle sin debut i Zerlinas roll. M:lle Fohströms personlighet är i hög grad förtjusande, pikant och graciös. Hon har en frisk, klar och böjlig sopranröst af betydlig bärvidd och af stor renhet och glans, hvilken hon använder med stor skicklighet, likasom hela hennes uppträdande vittnar om en god skola. Hon lyckades bäst i utförandet af den svåra afklädningsscenen, och i rollens koloraturrika musik framträdde hennes röst synnerligen glänsande.

Fru Mattis Lundström, direktrisen för Kristiania Tivoli-teater, hvarest för närvarande uppföras operor, har råkat i en rättslig tvist med den af henne engagerade sångerskan fru Linda Röske-Lund rörande utbetalandet af dennas honorarium. I Lördags afkunnades i målet dom, enligt hvilken fru Lundström ålades att till fru Lund utbetala 812 kronor 22 öre jemte 5 proc. årlig ränta från den 15 Januari 1886 tills betalning sker.

Statsbidrag för musikaliska ändamål. Sångaren Lammers och kompositören Haarklou hafva båda insändt ansökningar till kyrkodepartementet om statsanslag. Den förre har begärt 1,600 kr. för fortsättande af sin konstnärliga verksamhet, den senare har begärt att samma summa som i fjol eller 1,200 kr. måtte beviljas honom för att hålla 6 populära symfonikonserter.

Fru Judics amerikanska turné synes ej lemna ett så gynsamt resultat som förut försäkrats. Impresarion Gran skall enligt meddelanden, som anses säkra, redan ha satt till 600,000 francs på företaget.

Teresina Tua har, enligt en uppgift i Hamburger Nachrichten, afslutat kontrakt med impresarion H. Klein om en konsert-turné i Amerika säsongen 1886—87 mot ett honorarium af 250,000 francs.

Wagnerskandalen i Berlin. Härom anföra vi följande detaljer, hemtade ur ett bref till Aftenposten från Berlin af den 25 Januari.

Sångakademiens stora sal var i går fyld till trängsel. Intet under! skall man säga, då man får höra, att konsertgifvarens namn var Emile Sauret. Hur stort anseende denne utmärkte violinvirtuos eger härstädes måste man tillstå, att det i går var en af de biträdande, Camille Saint-Saëns, som åstadkom största dragningskraften, och detta ej blott å konstens vägnar.

Publiken hoppades — nej, fruktade, att den franske konstnärens uppträdande åter skulle gifva anledning till de bullersamma demonstrationer, som i förgår väckte alla konstvänners ogillande. Som bekant har man för afsigt att uppföra Lohengrin i Paris. Man skrifver och agiterar för och mot. Det är all sannolikhet för, att Lohengrin ej kommer att gå öfver scenen i Paris, ty man är mycket förbittrad på dess tonsättare, särskildt derför att denne under fransk-tyska kriget skall hafva yttrat: »Paris bör brännas!»

Då man i Berlin fick veta, att Saint-Saëns skulle spela på en af de filharmoniska konserterna, började de fanatiske wagnerianerna sätta sig i rörelse. En och annan kritiker började bearbeta stämningen mot Saint-Saëns, talade om de oförbätterlige tyskarnes blinda beundran för allt utländskt och uppmanade publiken att ej bereda honom något vänligt mottagande, då han ju vore en af agitatorerna i Paris mot Wagner.

Det hela tjenade dock ej till mycket. Berlinarne berömma sig af att anses för ej blott den most musikälskande, utan äfven för den fördragsammaste publik i verlden. Filharmoniens stora sal vardt också alldeles fullsatt. Saint-Saëns hade emellertid knappt beträdt estraden förr än hans motståndare började hyssja, hvissla och hånskratta. Publiken svarade med applåder och rop af »lefve Saint-Saëns!» Larmet varade hela aftonen och flere arresteringar egde rum. Nästan alla tidningar uttalade sig dagen derpå mycket ogillande om detta uppträde.

Till Saurets konsert hade man träffat sina förberedelser, så att den aflopp utan några störande uppträden. Saint-Saëns mottogs genast på det vänligaste af publiken, som framkallade honom upprepade gånger. Norska sångerskan Hermine Kopp var bland de biträdande, äfvensom vår unge landsman Tor Aulin, hvilken biträdde som altviolist tillsammans med Sauret och Saint-Saëns i dennes pianokonsert, B-dur. Beträffande Lohengrinfrågan i Paris har en senare underrättelse meddelat, att Lohengrin nu skall uppföras på Edenteatern i Paris, men på tyska språket och af Wien-artister, detta på föranstaltande af Adelina Pattis impresario, hr Schurmann.

Dödsfall.

Bäckström, Per Johan Edvard, redaktör af Posttidningen, skald, literatör och musikreferent, f. i Stockholm d. $^{27}/_{10}$ 1841, † härst. d. $^{12}/_{2}$.

Obs.! Billigt annonspris Obs.!

i

SVENSK MUSIKTIDNING.

Från och med detta års början är annonspriset i Svensk Musiktidning nedsatt från 20 till **10 öre** petitraden. **Musikförläggare** och **Musikhandlare**, **Instrument-handlare** och **fabrikanter**, **Musiklärare** m. fl. kunna sålunda **allra billigast och med bästa fördel** annonsera i denna **inom musikverlden** spridda facktidning. Kontant liqvid.

Rabatt: 10 % för minst 3 ggr., 20 % för minst 5 ggr.

Annonser mottagas å byrån Klara Vestra Kyrkogata 19 (kl. 9—10 f. m. 2—3 e. m.) samt hos *A. d'Aubigné* Gustaf Adolfs torg 8.

Obs.

Porträtt och biografi af

EUGÈNE YSAYE

i n:o 19 af Svensk Musiktidning 1885.

Alex. d'Aubignés

Musik- &

Pappershandel

8 Gustaf Adolfs Torg 8

(f. d. Huss & Beers Musikhandel).

Axeline de Berg-Löfgren

fortsätter sina Sånglektioner.

Nya elever emottagas.

Anmälningstid kl. 2—3 e. m.

Oxtorgsgatan 5, 3 tr.

Undervisning i deklamation

gifves och biträde vid rollstudium lemnas

af

Ossian Hamrin,

Grefturegatan N:o 72, 4 tr.

Mottagningstid kl. 9—10 f. m.

Kapellmästare.

Hugade sökande till kapellmästarebefattningen vid Musikaliska Sällskapets i Åbo konsert-orkester uppmanas härmed att före den 1 Mars 1886 till sällskapets direktion inkomma med skriftliga, af behöriga intyg öfver kompetens åtföljda ansökningar om sagda syssla; och meddelas derjemte att aflöningen utgör 3,400 mark såsom fast lön samt 10 % af spelinkomsten, garanterad till minst 600 mark, eller tillsammans minst 4,000 mark för året. Kapellmästarebefattningen tillträdes den 1 Juni. Närmare upplysningar genom korrespondens med

Direktionen för Musikaliska Sällskapet i Åbo.

(G. 404 × 3).

I Pianospelning

gifvas lektioner af *Gustaf Roman,*

från Musik-Konservatoriet utexaminerad Organist, van vid undervisning.

Adr. Östermalmsgatan 2 A, n. b. kl. 11—1.

Wendela Andersson

meddelar fortfarande sångundervisning åt qvinliga elever efter Isidor Dannströms metod.

Anmälningar emottagas emellan kl. 10—11 f. m.

Adress: **Sturegatan N:o 36.**

INNEHÅLL: Svensk Läkaremarsch (ord af E. Swartz, musik af John Ax. Huss). — Erinringar om Albert Lortzing. — Ur en svensk tonsättares lif. — Paul och Virginie. — Följetong: Hos gamle Fritz (forts.) — Adelina Patti på Edenteatern. — Från Scenen och Konsertsalen. — Obs. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Annonser.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1886.